Ч. 120. Чернівцї, пятниця дня 8. (21.) жовтня 1904 р. Рочник XX.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, пятницї і недїлї,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.
Редакция, адміністр. і експедиция
при улици Петровича ч. 2.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застережене. — Рекламациї неопечатані вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“
разом з „Рускою Радою“:
на цїлий рік . . . . . 20 К. — с.
„ пів року . . . . . 10 „ — „
„ чверть року . . . . 5 „ — „
„ місяць . . . . . 1 „ 70 „
Поодиноке число „Буковини“ 16 сотиків.
Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Постуляти буковиньских Поляків.

На допись посла Николая Василька про „Польскі бажаня на Буковинї“, поміщену в „Neue freie Presse“ а подану нами в перекладї в ч. 115 „Буковини“ обізвав ся посол Гальбан в краківскім „Czas-ї“ і в черновецкій „Gazet-ї Polsk-ій“.

П. Гальбан каже, що не тільки праса „вшехпольска“ але й „консервативна“ праса польска задля анальоґії суспільних стосунків звертає бачну увагу на положенє Поляків на Буковинї. Віримо п. Г-ови, що польским, як і всїм „панам“ не в смак, бо не на руку вислїд наших виборів, що закінчили ся погромом „панів“, що панували доси коштом мужиків.

П. Г. розумує, що галицка паньска преса не боїть ся вільних виборів, бо „кождий ретельний (брацця іле вас?...) полїтик узнає конечність і пожиточність виборчої вільности“, але він сумнїває ся дуже, чи з огляду на „енерґічну аґітацию“ була така вільність. Ну такої абсолютної вільности виборів нема нїгде, бо й у Америцї є аґітация і то величезна; під вільностю виборів розуміє ся, щоб они були вільні від впливу ряду, а такими були послїдні вибори на Буковинї, а се галицким верховодам-Полякам не в смак, щоб не прийшло до таких вільних виборів і в Галичинї а через них до ослабленя шляхоцко-польскої геґемонії.

П. Г. фільозофує дальше, що побіда вільнодумних при послїдних виборах не є доказом, що більшість селян і міщан подїляє вільнодумні засади, але що побіда була добутком орґанїзациї і аґітациї, для яких не щадить похвал. П. професор Г. каже, що не все той слабший, хто пріграв війну і що в Франциї дух „антірелїґійний“ побіджає тому, що „глубоко віруючі консерватисти“ не вміють відповідно зорґанїзувати ся. Ну, п. Г., стояв на чолї антіруской орґанїзациї виборчої тогід і сего року. Тогід виграв у Заставнї двома голосами, а сего року пріграв проти такої самої орґанїзациї вже більшим числом голосів, хоч кацапско-польский кандидат був сьвіжо упечений посол і провадив пекольну аґітацию всякими способами. А що до засад вільнодумних і консервативних, то аж сьмішно говорити про те, які засади селянам і міщанам милїйші, чи визволенє люду з ярма консерватистів-дїдичів чи дальше паньске пановане. І сам п. Г. певно не вірить, хоч пише, щоб бідний робучий нарід не признавав і не похваляв вільнодумних засад, як: розширеня права виборчого, знесеня обшарів двірских і иньших паньских привілеїв, материяльна поміч селянам через краєвий банк і т. д.

Не вже п. Г. думає, що хтось повірить, що дїйсно найде ся на Буковинї або в Галичинї не то більшість але хочби поважна частинка селян чи міщан так зв. „почцївеґо людку“, щоб визнавала засади таких консерватистів, на яких чолї стояв п. Гальбан тогід і с. р. в борбі виборчій проти Русинів? Хто знає тих консерватистів і їх самолюбні середновічні засади, ворожі всякому поступови і добру народних мас, той не буде надумувати ся і на хвильку, чиї засади популярні, народні, котрі з них є справдї виразом засадничих переконань народу, які п. Г. може почути всюди, де тільки зійде ся гурток селян чи міщан і розведе розмову про свою недолю-неволю.

Сьмішні також доктринерскі виводи п. Г., що „здорового консерватизму“ не можна мішати з реакциєю, бо дотеперішна „консервативна“ господарка в краю і в соймі тих панів, до котрих належить і п. Г., показала красше єго слів, що він був „здоровий“ для одних панів консерватистів, а для краю, для народу гірш як реакцийний, бо просто погубний, про що сьвідчить страшний стан, в якім находить ся наш край як і Галичина завдяки сему „здоровому (для панів) консерватизмови“, котрий п. Г. рад би удержати при кермі тому, що більша посїлість (релїґійний фундуш і дїдичі) мають в руках більше землї, як все проче населенє. Тому п. Г. застерігає для великої посїлости „специяльне становиско“ отже всякі привілеї коштом бідної маси народу. Неправда, що „здоровий консерватизм“?

По таких теоретичних елюкубрациях приходить п. Г. до польскої справи і сьміє сумнївати ся не вже о теориях, а о фактах поданих п. Н. Васильком на підставі урядових даних. Число Поляків на Буковинї для п. Г. недокладне, бо подане на підставі „Umgangssprache“. Не вже треба числити Поляків на Буковинї після иньших засад як всїх прочих мешканців? А правда, у польских консерватистів всї римо-католики то Поляки, хоч би й були Русинами, за те всї люди иньших віроісповідань, що говорять по польски, теж Поляки, н. пр. Блюменштоки, Розенштоки і т. п. „родовіцї Поляци“.

П. Г. жалить ся, що вільнодумний посол Василько „дїлить Поляків на катеґориї та іґнорує польску людність по селах“, наколи п. В. хотїв тим очевидно показати факти, що крім дїдичів нема властиво на Буковинї маси Поляків, бо навіть та нїби польска людність по селах, то Словаки в Поянї Мікуля і Новім Солонци, з яких польскі ксьондзи зробили Поляків. А ріжницю межи Поляками а Вірменами на Буковинї робить не тільки п. В., але й самі Вірмени, з котрих пр. покойний посол Стефанович і ще живучі Вірмени заявляли нераз виразно, що вони не Поляки а Вірмени, про се сьвідчить і офіцияльна назва „вірмено-польскої“ партиї. Рівнати Вірменів а Поляків з Русинами буковиньскими і галицкими, як се робить п. Г., просто сьмішно.

Переходячи до польских бажань, висказаних президентови мінїстрів, п. Г. признає, що приреченя бар. Бурґіньона, дані Полякам, сповнено, але запроваджена наука польскої мови „ілюзорична“, бо учителї не відповідні, себто не Вшехполяки а інспекция п. Гальбана не „самодзельна“ (опиханого, паноньку!). П. Г. минає ся зовсїм з правдою, говорячи, що ученики реальної школи не вчать ся польскої мови, бо вони ізза малого числа вчащають на польскі курси в ґімназиї. Порівнуванє мови польскої з рускою і волоскою зглядом науки релїґії зовсїм неумістне, бо далеко куцому до заяця, тому що польска мова не є краєвою й зовсїм слушно, не установлена як краєві мови викладовою хоч би для релїґії.

Проф. Г. закидує ще „Вільнодумному Союзови“, неначеб то він хотїв вкоротити Поляків в їх дотеперішнім станї посїданя. Супроти сего годить ся сконстатувати, що вже піднесла і „Buk. Post“, що „Вільнодумні“ в сьогорічній сесиї не робили нїякого заходу в тім напрямі; за те однак румуньско-консисторска партия, яка творить з Поляками коалїцию, дїйсно забрала їм єдиний вірмено-польский мандат у краєвім видїлї.

Перед форум Европи!

Кінчить ся як раз II. річник видавництва „Ruthenische Revue“. Заяв симпатиї і признаня, так з заграницї як і з краю, дістає редакция аж надто богато — і се найлучший доказ, що потребу такого видавництва наш загал розуміє. Не пора тут розводити ся над програмою часописи, котра була свого часу виложена у вступній статї першого числа. Впрочім не розходить ся тут чейже о гарні програмові слова. Єсть на сьвітї богато людий, що уложили в своїм житю не одну високопарну програму, але не придержували ся нїколи жадної. Програма як нїколи не є цїлию якої небудь акциї, так само не повинна бути виключно декоративною вінетою видавництва, котру можна з кождим роком зміняти. Тому то лїпше вложити програму в зміст — як виписувати єї на окладинках а в серединї містити найдивовижнїйші чудасії. Чи ми вірні своїй програмі і чи наша програма добра, про те кажуть найлїпше наслїдки нашої дїяльности. Наколи наша програма лиха, то мусимо непремінно минути ся з цїлию — наколиж вона добра, мусимо зближати ся до нашої цїли з кождим роком. Нашою цїлию єсть інформувати західну Европу, а специяльно західно-европейску публїцистику, про житє — бутє нашого народу. Ми сегодня можемо повеличати ся, що богато видних людий, богато европейских сьвіточів (на розличних социяльних становищах і з розличних партий), богато видавництв через „Ruthenische Revue“ звернуло увагу на нашу народну справу, а забираючи голос в сїй справі почерпує відомости з нашого видавництва. Посол до шведского парляменту др. А. Гедін пише до нашої редакциї:

„У Ваших вступних статях викладаєте справу так ясно, так звязко і зрозуміло, що зовсїм не обізнаний зі справою чужинець скористає з Вашої часописї в сїм напрямі більше, як з товстих наукових книжок. Ви можете бути впрочім на се горді, що в так коротенькім часї здобули в европейскій публїцистицї таке поважне місце, якого позавидувати Вам може не одно старе видавництво...“

На жаль доси спочивала вся праця виключно на плечах редакциї, а наші земляки кромі виразів симпатиї та листів не присилали майже жадних иньших рукописий. Один наш письменник, котрого ми просили, щоби від часу до часу написав вступну статю для „Ruthenische Revue“, відповів нам ось що:

„...У видавництвах того рода мусить бути все на першім місци актуальна полїтична статя, пристосована до вимогів хвилї, котра би була тотожною з поглядами редакциї. Длятого вступні статї в тижневику „Die Zeit“ писав перше все майже виключно др. Каннер а тепер якийсь E. W. Подібно водить ся і у всїх иньших поважних видавництвах. Наколи один і той сам чоловік пише все вступні статї, се найкрасша запорука, що в найважнїйшій рубрицї не вкраде ся ріжноманїтність поглядів...“

Усе те гарно звучить, але в тім випадку не зовсїм раціональне. Подїл материялу і порядок статий єсть всюди в подібних видавництвах ось який: 1) Полїтика, 2) статистика і науки суспільні; 3) історія; 4) історія лїтератури і штуки; 5) белетристика; 6) Miscellanea (ті дві послїдні рубрики бувають часто переставлені). Розуміє ся, що годї робити хаос і заводити в кождім числї иньший порядок. Алеж вступна статя не мусить бути привязана до вимогів хвилї і єї не мусить все писати член редакциї. Впрочім усякі інформациї з духового житя якогось народу може автор прибрати в таку форму, яку хоче. Памятати треба тільки одно: що має ся перед собою чужих читачів, котрим часто треба повтаряти і реасумувати есенциональні річи, щоби в сей спосіб важнїйші справи вбити читачам в память. Між тим як в иньших ре-

дакциях кожду майже із згаданих висше рубрик редаґує хто иньший, у нас спочиває все на плечах одного чоловіка, длятого моральним обовязком наших письменників єсть, підпирати змаганя редакциї в кождім напрямі.

На конець ще одна справа: до редакциї звертали ся уже кілька разів заграничні мужі науки з радою, щоби при „Ruthenische Revue“ видати етноґрафічну карту України. *В послїдних днях удавало ся до нас двох професоріє унїверзитету (з Італїї і з Нїмеччини) з просьбою, щоби ми подали як найточнїйшу статистику країв, заселених Українцями (Україна, Галичина, Буковина, півн. Угорщина) з поданем процентових відносин національних в поодиноких округах чи то ґуберніях. Сї учені хотять зужиткувати сей материял в своїх викладах унїверзитетских про статистику Славян.* Звертаємо ся про те до наших істориків і ґеоґрафів, до наших наукових інституций — а специяльно до Наук. Тов. ім. Шевченка з просьбою о поміч в сїм дїлї. Справа се публичної натури і повинна всїм однако лежати на серци. Уся суспільність повинна нам помагати вивести наше народне дїло перед форум Европи.

Від видавництва Ruthenische Revue.

Буковиньский сойм.

(4. засїданє з д. 18. жовтня 1904).

Засїданем проводив маршалок краєвий бар. Юрій Василько-Серецкий; правительство заступав ц. к. президент кр. др. Октавіян риц. Бляйлебен.

По зверифікованю протоколу із попередного засїданя відчитано вплив, у якім находить ся:

1) Внес. посла бар. Гормузакого і тов. в справі переміни філїяльної ґімназиї І. державної ґімн. в самостійну з викладовою мовою;

2) Внес. посла Гальбана і тов. в справі заложеня фахових шкіл, зглядно фахових курсів для піднесеня домашного промислу в Буковинї (рефер. др. Гальбан);

3) Внесенє посла др. Авр. Ончула і тов. в справі деяких средств охорони лїсів;

4) Інтерпеляция пос. Сімйоновича і тов. до ц. к. правительства в справі основаня румуньскої кляси рівнорядної при висшій ґімназиї в Чернівцях аж до переміни теперішного заведеня філїяльного із румуньскою мовою викладовою в самостійну висшу ґімназию румуньску;

5) Інтерпеляция посла Сімйоновича і тов. до ц. к. правительства в справі заложеня румуньскої паралельки при І. державній ґімн., заким ще наступить переміна філїяльної ґімн. в самостійну.

На порядок дневний прийшло тепер мотивованє внесеня Вільнодумних про

зміну соймової ординациї виборчої.

Пос. др. Штравхер. У краєвих соймах, які відбувають свої наради рівночасно із буковиньским, а які по части найшли свій передчасний кінець, порушили той сам предмет найріжнїйші партиї як консервативні — прошу панів із правиці се тямити — так лїберальні і вільнодумні і ми можемо із сопокоєм сказати, що в цїлій Переллїтавії панує доволї інтензивний рух в справі виборчого права. Вже майже від двох десятинів не сходить ся справа із порядку денного і не зійде швидче, поки не будуть осущені ті принципи, до яких стремять усї правдиві приятелї народу також із поміж консерватистів — іменно здобутє загального, рівного і безпосередного виборчого права. (Пос. др. Вайденфельд: Браво!) Ми, що належимо до „Вільнодумного Союза“ так переконані про справедливість сего народного домаганя, що лише із важким серцем рішили ся ми від сего домаганя відступити, щоби тільки зробити один крок на перед та аби постепенно осягнути те, до чого всї стремимо.

Відтак виказує бесїдник, що нинї мають права виборчі лише тоті, що пливають по верху суспільности — а не цїле населенє. Теперішна виборча система, се в очи бюча кривда народу, через неї широкі маси народні обезправлені. Сего острого вислову ужив президент мінїстрів ґр. Таафе, предкладаючи 1893 р. за монаршою згодою свій проект виборчої ординациї проте, мож его тим більше ужити еї послови, що стоїть близько пролетарияту. (Пос. др. Вайденфельд. Так воно й на дїлї!) Дві третинї населеня виключені від виборчого права, хоч вони є тим елементом, що удержують державу а (тут звертає ся до дїдичівскої меньшости) не ви панове із великої посїлости. (Оплески! Славно!) Вони поносять всї тягарі державні а передовсїм важкий податок крови а через те й стоять на сторожи ваших привілеїв! Панове із меньшости говорять про концесиї; тут не о ласку йде а о признанє прав для широких мас народних. Сеж чиста іронїя а не виборче право, як десятьох членів І-ої куриї із більшої посїлости висилає двох послів, а виборчі округи із сотками тисячів населеня лише одного! Основні закони державні говорять, що всї горожани мають рівні права, нехайже ті права у всїх напрямах будуть рівні! Нехай кождий має рівне право виборче без огляду на маєток. Рівне право належить ся вам п. тов. Абрагамовичу із п. тов. Левицким або Бубурудзаном. (Пос. Гальбан сьміє ся). Пане тов. Гальбан вам сьмішно, але гляньте на тих, що поза стїнами сеї палати, що простоволосї хилять ся перед двором і кличуть о признанє належних прав, чи й їм сьмішно?! (Пос. Василько: Славно). Невже ті самі робітники, що будували і прикрашували сю палату не мають мати права на присланє сюда своїх послів? Бесїдник пригадує більшости слова ґр. Баденього, який уступаючи перед тогід із маршалківства взивав дїдичів, щоб числили ся з духом часу і признавали народови належні права. Побожні панове із духовної куриї, чиж сегодить ся із вашим почутєм справедливости удержувати таку кривду? Але що поможуть ті апелї, коли дїдичі мимо переконаня про народну кривду держуть ся своїх привілеїв. Тут треба хиба ждати, щоб старе затвердїле поколїнє вигинуло, аж се було за Мойсея із жидами, яких він доти водив по пустини, доки не найшов між ними людий спосібних до реформи.

Відтак заявляє ся бесїдник проти посередних виборів, які є, як сказав уже Бісмарк, жерелом усякої коррупциї. Коли воля народна має проявити ся свобідно від впливів всяких можних, то голосованє мусить бути тайне. (Оклики Дуже справедливо!) Відтак виказує бесїдник, що теперішна виборча ординация навіть після скількости безпосередних плачених податків кривдить буковиньске населенє, не говорячи вже про посередні. (Пос. Гальбан виходить). Пане тов. Гальбан, заждіть, маю щось дуже інтересного для унїверзитетских професорів. (Сьміх). В 1900 р. заплатила Буковина загалом 1,331,117 злр. податків, із того духовна більша посїлість 59.585 злр. (два соймові мандати), місто Чернівцї 387.105 злр. (також два мандати), сьвітска більша посїлість 137.105 злр. (8 мандатів), решта податників 658.264 злр. (2 мандатів!) — Бесїдник пригадує дальше, що вже 1893 р. бар. Алекс. Василько а 1894 р. посли Попович і Ротт вносили проект виборчої реформи та краєвий видїл робив з ними дуже хитрі історії, (які бесїдник обговорює), і вже заздалегідь декретував, що сойм не спосібний до еї переведеня.

Вкінци апелює бесїдник до дїдичів, щоб були уступчиві, коли Вільнодумні не маючи потрібних $^2/_3$ із ними пактують, бо се пактованє має певні границї. Коли не згодите ся, то подує вихор, що вивіє із сїл палати і ваші останки. (Оплески! Славно!) Що до формального боку справи просить, щоб его внесенє взиваюче до переміни дотеперішної виборчої ординациї придїлено до обговореня і виготовленя конституцийній комісиї. (Ухвалено.)

Тут забрав в формальній справі пос. др. А. Ончул, проектуючи вибір ще **9. члена до комісиї економічної** в особі знатока таких справ пос. В. Тітінґера. Внесенє принято, а також і переведено вибір після его думки.

Відтак мотивує пос. др. А. Ончул своє внесенє, що до **пасовищних товариств**, якіб наймали en gros у релїґійного фонду пасовища і віднаймали їх поодиноким членам. Поки що домагає ся бесїдник, щоб коштом краю видрукувати і розіслати громадам зладжені ним статути таких товариств. (Ухвалено передати комісиї економічній).

Управильненє учительскої платнї.

Посол др. Штравхер і тов. мотивував своє внесенє в тій справі ось так: Коли при кінци 60-их років мин. стол. державні керманичі Австриї мали намір вибудувати державний орґанїзм на поступових підвалинах, то першою їх річию була основна реформа народного шкільництвк. Тодїшне мінїстерство здобуло собі велику заслугу через установленє державного закону про народного шкільництво. Сей закон має однак ту основну хибу, що полишив удержанє народних шкіл виключно громадам. Дальшою хибою є неозначене становище учителя, котрий не є анї громадским, анї краєвим анї державним урядником. Се показує ся найлїпше на учительскій платнї, що зовсїм не досягає поборів державних або краєвих урядників. Учитель з'обовязаний посьвятити свому званю усї свої сили, чого не можна жадати при материяльних недостачах учителїв.

Тим то найбільшим обовязком заступників краєвих є, усунути ті некористні условини, позаяк кождий повірює учителям, пайдорожше, що має, а іменно своїх дїтий. Сойм постановив в послїднім часї запобігчи тому а також видїл краєвий порозумів ся з правительством, щоби набути потрібні дані для законопроекту. На жаль по виминї актів відкинено домаганя сойму. Учительство на численних зборах і в петициях опрокинуло думку, будьто-би оно жадало реґуляциї своєї платнї коштом бідного населеня через підвисшенє краєвих податків. Заступникам краю припадає отже сьвятий обовязок, знайти средства і спосіб, те слушне і конечне жаданє перевести в дїло.

Треба на се 612.287 кор. а по обтягненю 25% дорожизняного додатку остає 461.092. На покритє сеї суми державної помочи мабуть не осягне ся, тож треба своїми силами через санацию краєвих фінансів після проекту др. Ончула сю справу як найуспішнїйше полагодити. (Внесенє передано шкільній комісиї).

Посол Гальбан мотивував своє внесенє в справі **побільшеня числа полїтичних** урядників на Буковинї та в справі першеньства на Буковинї для студентів, що покінчили тутешний унїверзитет, бо чер. молодїж вірна цїсареви, мирна і знає потрібні мови.

Посол др. Аврель Ончул мотивуючи своє внесенє в справі **громадских лїкарів**, запримітив, що їм поручає ся не дрібну річ, бо самого чоловіка. Тяжка служба, нужденна платня (800 корон річно) — отсе обставини, промавляючі за реґуляциєю платнї громадских лїкарів. Внесенє ухвалено передати комісиї економічній.

Посол др. Вольчиньский мотивував своє внесенє в справі іменованє **краєвого санїтарного інспектора** для Буковини і завважав, що Буковина як край пограничний є брамою для пошестий, тим більше що майже усї краї мають вже своїх санїтарних інспекторів. Внесенє ухвалено передати комісиї екон.

Засоби кукурудзи.

Посол Малик здає справозданє комісиї адмінїстрацийної в справі наглого внесеня посла д-ра Вольчиньского, який візвав ц. к. правительство, аби оно вистарало ся о відповідну скількість кукурудз, щоби запобігчи грозячому голодови. Посол др. Вольчиньский поставив на засїданю з дня 10. жовтня нагле внесенє, взиваючи ц. к. правительство, аби оно з державних гроший закупило відповідну скількість кукурудзи і аби роздїлило між бідне населенє, після потреби, будь то задурно будь то за зверненем цїни закупна, — щоби таким чином запобігчи евентуально грозячому голодови. Обставини наведені в тім наглім внесеню признала комісия справедливими, всеж таки являє ся нагле внесенє неузасадненим а іменно з отсих причин:

Вже в місяци липни с. р. знало сїльске населенє вже наперед, що задля сегорічної посухи настануть лихі жнива, недостаток паші і кукурудзи. Сеся обставина ще тим погіршила ся, що в другій половинї серпня а в першій жовтня студїнь і слота причинили ся до неуроду кукурудз.

Та як лише Румунїя замкнула границю, пороблено із боку краєвого правительства і ради культури краєвої все, щоби не допустити до голоду.

Правительство передало мінїстерству рільництва 500.000 кор. до розпорядимости для закупна средств поживи і надїє ся для тої цїли придбати в законодатній дорозї ще $1^1/_2$ міл. кор. і їх в той спосіб ужити, щоб по части в достав средств поживи рільникам тільки посередничити, по части відразу закупити збіже і роздїлити в першій мірі між бідне населенє. Також і Рада культури кр. запевнила закупно відповідної скількости кукурудзи. Свій реферат закінчив посол Малик слїдуючим внесенем:

„Високий сойм зволить рішити. Висказує ся ц. к. правительству і радї культури кр. подяку за акцию в тім зглядї, а над наглим внесенем посла др. Волчиньского переступає ся до порядку дневного“.

Посол др. Волчиньский боронить ще раз свого внесеня, уважаючи сесю акцию невистарчаючою і поставив внесенє додаткове, в котрім домагає ся, щоби правительство в разї потреби ще більше закупило кукурудзи і щоби при посередництві райфайзеньских кас роздїлило еї на веснї між населенє.

При голосованю перейшло внесенє референта а внесенє др. Волчиньского відпало. Тодї промовив

презид. кр. др. Бляйлебен

ось так:

Висока палато! Хоч в справі закупна кукурудзи для населеня, що потерпіло в наслїдок неврожаю кукурудзи дав вже мій поважаний попередник, порозумівши ся з радою культури краєвої ініциятиву, вважаю всеж таки моїм обо-вязком висказати подяку за слова признаня, ухвалені високою палатою і запевнити панів, що я добачувати му в тім як раз спонуку, сесю акцию і на дальше мати на увазї, щоби головно на веснї, коли би справдї вибух голод, якого обавляють ся, по змозї починити відповідні кроки. Надїю ся, що правительство менї в тім зглядї енерґічно поможе в міру средств, якими розпоряджає і в міру парляментарних відносин. (Грімкі признаня і оплески).

Пеляґра.

Пос. Малик здавав звіт комісиї адмінїстрацийної в справі внесеня посла Волчиньского, який домагав ся, щоби правительство дало справозданє про розширенє пеляґри. Сконстатувавши що правительство уживало усїх средств, щоби спинити розширенє сеї хороби, поставив пос. Малик слїдуюче внесенє: 1. Принимає ся з вдоволенем до відомости зарядженя правительства в цїли спиненя пеляґри. 2. Припоручає ся видїлови кр. заняти ся сею справою, зарядити доходженя і здати про се звіт, чи не добре було були заложити на пробу досьвідні стациї, зглядно полагодити сю справу в дорозї законодатній. (Принято).

Відтак відчитав пос. др. Ляндвер **справозданє** комісиї екон. і заявляєть ся за тим, щоб на цапів від 1. груд. до 1. лип. не польовано. (Принято). По нїм відчитав пос. др. Люпу звіти комісиї адмінїстрацийної одобряючий зачисленє провізоричні лїта служби канц. Черного до років пенсийних та потверджуючі замкненє рахунків Видїлу краєвого із фонду краєвого, пропінацийного, стипендийного, шкільного і громадского та краєвого уряду статистичного.

Послїдною точкою дневного порядку були вибори до податкових комісий. До відкличної комісиї в справі податку особисто доходового вибрано членами: Із великої посїлости д-ра Волчиньского, із громад сїльских проф. др. Ст. Смаль-Стоцкого, із цїлої палати дир. О. Відмана; заступниками членів: із великої посїлости Антона Захара,

і Дионїза Бежана, із громад сїльских сов. Филемона Калитовского із цїлої палати Тіттінґера.

До краевої комісиї для податку заробкового вибрано членами: д-ра Штравхера, Ник. Василька, Рудольфа Шульца; заступниками: Йосифа Штайнера і А. М. Брунштайна. Після сего ще подякував пос. др. А. Ончул маршалкови, що за его старанем і роботящостию стеноґрафічного бюра одержали отсе посли до рук в перве від кількадесяти лїт стеноґрафічні протоколи із засїдань тоїж самої сесиї. Пізним вечером засїдане замкнено.

Слїдуюче засїдане в пятницю о год. 5 вечером, на порядку дневнім его будуть мотивованя поставлених внесень, справоздане деяких комісий і полагода частини петиций.

Із клюбів і комісий.

В понедїлок о год. 4-ій по полудни відбуло ся під проводом голови посла д-ра Авреля Ончула засїдане комісиї економічної. Правительство заступав підчас нарад надкомісар Мікулї.

В оживленій дебатї передискутовувано дальше справу основаня краевого банку а також обсяг дїланя сего банку.

Перший забрав голос пос. др. Вайденфельд, заявляючи ся проти мериторичного трактованя справи. Він не має під рукою належної скількости материялу, щоби в сїй справі міг співдїлати. Після него ще не вияснено навіть того, яке кредитове запотребоване находить ся в краю, проте обстоює за тим, щоби призвати експертів, якіб удїлили близших інформаций а також подали потрібний материял. — Супроти сего заявляє пос. др. Ст. Смаль-Стоцкий, що дальші анкети є злишні, бо ся справа стоїть на порядку дневнім вже роками, еї обговорено вичерпуючо в письменьстві (Гаттінберґ, Гехт), була відтак кілька разів предметом одобреня визначних знатоків як др. Пашкіс, проф. Кляйнвехтер і правит. сов. Захар. Впрочім теперішний статут є зовсїм згідний із статутом предложеним моравскому соймови, який був перекон-трольований в мінїстерстві, а при нагодї санкціонованя перестудиюють его ще раз знатоки в мінїстерстві справ внутрішних. Дати, яких бажає др. Вайденфельд є вповнї в exposée д-ра Пашкіса залученім до справозданя краевого видїлу. — Пос. др. Лупу підносить, що хиба др. Вайденфельд не розуміє справи, бо вона зовсїм зрозуміла. Про хосенність спільного кредитового інституту не може бути загалом двох думок а пригожість конкретного проекту статута виходить вже із сего факту, що его зладжено після зовсїм відповідного статута ческого краевого банку. Від того статута ріжнить ся сей тільки тим, що тут поминено спекуляцийні предприемства, як основуване маґазинів складових і т. д. Також не можна заперечити потреби спільного заведеня кредитового. Цїле населене прямо вижидає сего із нетерпеливостию.

На основі сих виводів порішила комісия перейти до специяльної дебати, а після того зложив др. Вайденфельд мандат корреферента а комісия порішила установити на его місце кого иньшого. — Пос. Тіттінґер яко знаток виводить, що він на основі свого 30 лїтного досьвіду не має найменьшого сумнїву проти безпроволочного основаня краевого банку. Він був кумом при основинах буковиньского поземельного заведеня кредитового і тодї чув самі такі побоюваня і сумнїви як нинї, але вони не сповнили ся. Цїле населене буде за те вдячне, як банк буде заснований. Нема також сумнїву проте, що банк буде мати богато до дїла, хоч спершу, що є річию зовсїм природною рух дїловий буде слабший. Банк буде без сумнїву розвивати ся так само як по иньших краях. Краевий банк вже роздобуде собі клїєнтелю. Після того, що чоловік може провидїти, являє ся дефіцит річию виключеною. Бесїдник буде із цїлим супокоем голосувати за основанем краевого банку. В дебатї над кругом дїяльности проектованого банку висловлює пос. др. Волчиньский свої сумнїви що до его рентовности, він не буде міг переводити конверзий і буде давати за низькі пожички гіпотечні, за те обнизить сей банк стопу процентову від пожичок гіпотечних і буде в спроможности алїментувати каси райфайзеньскі, проте заявляє ся за основанем банку в тих вузких рамах. Пос. Ляндвер добачує социяльно-полїтичну місию краевого банку саме в тім, що він буде давати малі гіпотечні пожички. Після того реферував др. Люпу про круг дїяльности банку, поясняючи докладно поодинокі постанови § 1. і виказував, що в усїх случаях удїленя кредиту подбано о відповідну певність через специяльні застереженя. Що до обсягу круга дїланя, то его розширить ся до таких меж, щоб відповідав потребам краю.

На запит посла д-ра Вайденфельда прецизує правительственний заступник надкомісар Мікулї становище правительства в сїй справі в той спосіб, що воно є прихильне супроти основаня банку на громадяньскій основі і своє прихильне становище вже й виявило в розпорядку мінїстерства справ внутрішних. Енунцияция про предложений статут — є що зовсїм понятне — не на часї, проте годї ще зложити яку небудь певну заяву із боку правительства про предложений проект в сїй стадиї.

Вкінци удїлив ще голова посол др. Аврель Ончул специяльно пос. др. Вайденфельдови маркантних а звязких пояснень про проектований банк, щоб розвіяти всї его сумнїви, після чого засїдане замкнено.

Із краевих соймів.

Галицкий сойм як звісно, радить від 3-ого вересня. З сеї сесиї соймової буде Русинам така сама потїха, як з усїх попередних. Польскі шляхтичі ухваляють очевидно се, що їм потрібне і зовсїм не зважають на голоси горстки руских послів. За кождий раз видумують Поляки ріжні „благодати“ для руских мужиків в родї „рентових загород“, при помочи яких удадо-би ся найуспішнїйше поневолити Русинів під зглядом економічно социяльним як не меньше і під зглядом культурним.

З внесень і інтерпеляций руских послів подаємо замітнїйші із послїдних засїдань галицкого сойму:

Посол др. Олесницкий поставив кілька внесень, а ім.: в справі будови мосту на ріцї Стрию, в справі перенесеня речинця військової контролї селяньских коний і в справі анкети над реформою цивільного кодексу. Посол Остапчук вніс в справі замкненя ярмарків в збараскім повітї, хоч зараза в тім повітї вже давно вигасла, що сконстатував сам ц. к. ветеринар повітовий. В той спосіб нищить збараске староство населене. Посол Старух поставив нагле внесене о удїлене запомоги 5000 кор. громадї Стефковій лїск. пов., потерпівшій від пожежи. Посол о. Богачевский вніс 2 інтерпеляциї в справі будови судового будинку в Долинї і в справі невластивого заміщеня почти в Долинї. Посол др. Король поставив нагле внесене о удїлене запомоги погорільцям громади Должнів коло Белза в сокальскім повітї. — Актуальну справу рускої ґімназиї в Станиславові старають ся польскі шляхтичі відсунути з одної соймової сесиї до другої, при чім їм не бракує капітальних концептів. Комісия шкільна на своїм засїданю радила над рефератом посла Вол. Яворского про народні школи і учительскі семинариї, над внесенем що до заснованя рускої ґімназиї в Станиславові і над справою науки рускої і польскої мови, яко обовязкової у всїх ґімназиях. Внесене на заснованє рускої ґімназиї в Станиславові віддано до реферату послови Ценьскому, хиба лише на те, щоби „przyszedł z wnioskiem odraczającym“ і убив руску ґімназию своїми лихими концептами на тему утраквізму. Пос. Дзедушицкий поставив внесене в справі обовязкової науки обох краевих мов у всїх ґімназиях. Се внесене має служити до того, щоби під протекстом, що рускої мови учать і так вже по всїх ґімназиях убити раз на все потребу креованя самостійних руских ґімназий в Галичинї. — Галицкий Видїл краевий рішив предложити соймови внесене на підвисшене ґарантиї Галичини для вкладок звісної „Galicyjskiej kasy oszczędności“ з 80 на 100 мілїонів корон.

Тота „Gal. kasa oszcz.“ стратила через свою сумнозвісну господарку кредит і віденьскі банки годять ся на будуче есконтувати векслї каси лише під тим услівем, коли край дасть ґарантию на висшу суму. Таким чином будуть мусїли рускі мужики в Галичинї своєю крівавицею ратувати честь краю, забагненого „шляхотскою господаркою“.

Росия й Японїя.

Телеґрами.

Льондон. Головна кватира Оку доносить 18. жовтня: На пять японьских баталїонів із 3 батериями, що в погони за далеко на схід від желїзницї загнали ся, напало 12 росийских баталїонів, так що втратили 8 армат. „Standard“ доносить із головної кватири Курокого, що Куропаткін борючись, уступає. Однак можливо й те, що розпічне ще раз офензиву, бо его війску заказано цофатись до Мукдену. — 18. жовтня при переходї ріки Тайцїго вигиб цїлий росийский баталїон від автоматичного огню карабінового Японцїв.

Токіо. Ояма доносить, що в ночи на 18. жовтня виконали Росияни двічи завзяті атаки на праве крило лївої армії а кілька разів слабші атаки на середну і праву армію, але їх відбито. Неприятель втративши богато вбитих уступив.

НОВИНКИ.

Чернівцї, 20. жовтня 1904.

На сходинах уладжених з нагоди імянин посла Пігуляка промовляв також проф. Антін Клим ім. „Рускої Школи“, якою пос. Пігуляк в законодатних тїлах щиро опікує ся.

Шкільним інспектором для повіту Радівцї іменував мінїстер просьвіти надучителя міскої школи в Чернівцях (Калїчанка), Петра Пітея.

Непедаґоґічна педаґоґія. В ц. к. II. ґімназиї, яку дехто називає „рускою“, дїють ся дивні річи. З ріжних боків жалять ся родичі учеників тої ґімназиї, що відколи вона перенесла ся до нового будинку, на якім пишає ся „руска“ напись: K. k. II Staatsgymnasium, від тодї взяла там педаґоґія цїлком в лоб! При першій конференциї сего курсу число учеників виказаних з недостаточним поступом переходить у всїх клясах 50%, а деколи доходить аж до 75%! Бувають і такі „славні“ результати педаґоґічної дїяльности, що в одній клясї руско-нїмецкій дав проф. М... з греки 39 наган і напімнень на 49 учеників, або що з задачі є лиш 7 нот достаточних а прочі недостаточні і лихі! Чи шан. п. директор, толеруючи се, хоче сим робом запобічи бракови місця в новім будинку, який вже в першім роцї показав ся за тїсним?!

Позір! Отворене „Січи“ в Виженцї відбуде ся вже сеї недїлї т. є. 23. с. м. під голим небом на „Парканах“ з заповідженим вже дневним порядком. Просимо отжеж еще раз ласкаво нашу інтелїґенцию і всї сестри „Січи“ прибути до нас як найчисленнїйше, щоб дати доказ нашої сили а то тим більше, що в сїй околици нїдгірскій по перший раз таке сьвято відбуде ся, як також поглумити ворогів і противників, котрі нам в сїм хосеннім дїлї дуже богато перешкоди робили. Гей братя козаки, добувайте славу! — *Григорій Танасїйчук*, кошовий, *Дмитро Клим*, справник.

Загальні збори акад. тов. „Союз“ відбудуть ся дня 23. с. м. о 2 ій годинї по полудни в комнатах „Народного Дому“. Заразом подає ся до відомости, що тов. находить ся в місци при улицї Франца ч. 16. — За видїл товариства: *Ів. Ясеницкий*, голова, *Плятон Міґуля*, секретар.

Відкрите прапора і народний фестин „Січи“ в Вашківцях н. Ч. не міг відбути ся дня 16. жовтня 1904 із причини непогоди. Позаяк виконане богатої програми як і несподїванок на фестинї вимагає прихильнїйшої погоди, як еї може обіцяти теперішна осїнна пора, тож рішено відложити фестин на веснянні днї, о чім в своїм часї подамо до відомости. — *Старшина „Січи“ в Вашківцях н. Ч.*

Новий кіш січовий. В недїлю дня 23. с. м. відбуде ся в Реваківцях пов. Кіцмань отворене „Січи“. Колиб на той день припала непогода буде основане відложене. — *Никола Серна*, кошовий.

Будова нового мійского театру. В вівторок, дня 18. жовтня відбуло ся під проводом бурмістра Кохановского засїдане ради мійскої, на котрім взяли участь будів. совітник Ґреґор і будів. надсов. Фельнер з Відня. Маґістрат з припорученя ради громадскої роздїлив другу серию будівельних робіт в будівли нового мійского театру в загальній квотї 113.408 корон.

Сьвяткованє річницї кримскої і турецкої війни. З нагоди 50-ої річницї бомбардованя Севастополя написав цар вел. кн. Николї Николаєвичови письмо, в котрім припоручує князеви вибити медалики на памятку для ветеранів, які брали участь в кримско-турецкій війнї. — З нагоди імянин престолонаслїдника усїх капітанів і ротмістрів, які визначили ся в роках 1877—1878 іменовав цар підполковниками.

Для переконаня. На корабли „Панонїя“ лїнії Кунерда виїхав із Риеки тамошний бурмістр, щоби лично переконати ся, як обходять ся в дорозї із еміґрантами та взагалї про відносини, які панують на кораблях названого підприемства.

Статистика желїзничих катастроф в Америцї побільшила ся ще одною страшною подією. Дня 10. с. м. налетїв тягаровий потяг коло стациї Варренсбурґ в державі Місурі із цїлою силою на особовий, що надїздив із противного боку. Пригода лучила ся у вузкім викопі, в місци, де желїзничий шлях ломить ся прикрим скрутом, так що машинїсти добачили небезпеку аж тодї, коли про спинене швидкости желїзничого поїзду не було що й думати. Вохка товарова льокомотива ударила особову так сильно, що еї прямо роздавила і вперла до першого особового ваґону, де всї подорожні спали. Анї один з них не спас ся перед смертию. Кількох із поміж них жило ще в хвили, як розпочала ся ратункова акция, однак нїм їх із під останків ваґона видобуто, сконали в страшних муках. Декого із поміж забитих роздавила сила над'їзджаючого потягу так, що годї їх було розпізнати. Сила удару проявила ся ще й иньшим способом, богато ранених вилетїло у воздух та попадали аж в трийцяти метровім віддаленю від желїзничого тору. Загалом погибло 33 осіб, а 30 потерпіло тяжші або лекші рани. Катастрофа отся після недавної катастрофи в Вірджинії, підчас якої погибло 75 людий, викликала в цїлих Сполучених державах загальне обуренє на желїзничі власти, які так легковажать приписи людского безпеченьства.

Вовки в Сучавщинї. Від кількох днїв появили ся в околицях Сучави вовки, що стадами по 4—6 штук волочать ся і заподївають селянам великі шкоди. Так прим. роздерли вовки в Журавнї одно лошатко, в Лючинї двох цапів а в Татарцї кілька штук худоби. Вовки тиняють ся також в поближу хат, що викликало великий переполох між населенем. Із сего, що вовки появили ся вже в тій порі року, пророкують, що настане остра зима.

Санатория для робітників хорих на легкі. В Будапештї помер будівельний підприемець Едмунд Найшльос. Покійний записав між численними фундациями на добродїйні цїли, також 300 000 кор. на заложене санаториї для робітників хорих на легкі. На основі сего тестаменту одержало також товариство угорских інжинерів і архітектів 10.000 кор. для запомоги зубожілих архітектів.

Пожежа. В недїлю, дня 10. с. м. вибух о 11-ій год. в ночи огонь в стодолї Християна Енґля в Старих Фратівцях. Жертвою огню впала стодола і поміщене в нїй збіже. Шкода виносить 1500 кор. Причиною огню була неосторожність. Припускають, що хтось кинув запалену папіроску, від якої заняла ся стодола.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодшого

Чернівці, улиця Головна-Енценберґа ч. 3.

Отсим подає до відомости що вже надійшли артикули осенні.

Обув. Склад ц. к. ґоудиярскої фабрики обуви Ф. А. Попера як також Чапека. Найбільший вибір ріжнородної обуви для панів, пань, і дітий. Черевики з Chevreaux, Corcalf, з телячої сатинованої шкіри і т. и. Черевики до ношеня дома і до турнованя. Все з найлїпшої сорти.

Капелюхи. Самостійна продаж капелюхів з ц. к. надвірних фабрик капелюхів І. Г. Іта у Відни, і Осипа Піхлера і Синів в Ґрацу Борсолїна в Александриї. Найбільший вибір капелюхів Габіґа, найлїпших і найдешевших фабрикатів з фільцу, льодену, плїшу і т. п. в ріжних фасонах. Цилїндри і кляки після найновійшої моди

Товари футряні. Найбільший вибір дамских боа, як також всїлякого рода зарукавків. Послїдна новість. Шапки для хлопцїв, перскі кучми і иньші суконні шапки.

Шапки найновійшого фасону для пань, панів, дївчат, хлопцїв і дїтий.

Товари зимові і вовняні. Правдиве Єґеровске і Д-ра Лямана біле, рукавички, огрівачі пульсів і колїн, огрівачі стїн, паньчохи правдиві вовняні, хусточки, онучі, чепцї і. т. и. для пань, панів, дївчат і дїтий.

Краватки і біле після найновійшої анґлїйскої моди. Сорочки мужескі, білі і в ріжних красках найлїпшого рода, модні ковнярики, маншети і хусточки до носа.

Конфекция блюзок Ґольфа і камізельок для пань, панів, дїтий, дївчат, до того жакети і чепцї.

Артикули до польованя. Револьвери, рушницї найріжнороднїйшої конструкциї і амуниция. Кальоші і черевики до снїгу найлїпших виробів.

Артикули до подорожи, ташки з замочками або без них, валїзи, пуделка на капелюхи, пледи, мішочки на біле, парасолї, кошики на начине, нецесарія, коци і т. и. шкіряні товари.

Склад дамских і мужеских американьских черевиків незрівнаної якости виробу Гатгавая Зоуле і Гарінґтона в Бостонї.

Маґазин одягів

Вашлер і Фаєрберґ

Чернівцї, ул. Ратушева напротив готелю Централь.

поручає

на сезон осїнний:

Одяги для дам, панів, хлопцїв і дїтий по цїнах, які видержують всяку конкуренцию.

ФУТРЯНІ БОА ДЛЯ ПАНЬ І ПАННОЧОК,

в найбільшім виборі.

Для вигоди покупнїв даємо товари на сплату.

37 (18—24)

Оповістка.

Отсим маємо честь повідомити Вп. П. Т. Публику, що отворили ми **в Ринку під ч. 5 в готелю під „Чорним Орлом“**

МАҐАЗИН ОДЯГІВ

для панів дам і дїтий.

Маючи поверх 20-лїтну практику в тім заводї — свого часу оба затруднені у загально знаної фірми **Якова Ґольда,** — маємо надію що Вп. П. Т. Публика як передше фірму Якова Ґольда, так і нашу ново отворену буде посїщати, а дякуючи вже з гори за довіре, запевняємо, що в кождім згляді вдоволимо Вп. П. Т. Пиблику і пишемо ся

з гл. поважанем

Тайтлер і Штернберґ

маґазин одягів.

СТАЛІ ЦІНИ НАЙДЕШЕВШІ!!

30 (10—25)

Справоздане Товариства обезпечень і взаїмного кредиту „Днїстер“

за місяць Вересень і Жовтень

В товаристві взаїмних обезпечень „Днїстер“

видано в вересни с. р. 17.639 поліс з премією 160.877 кор. 30 сот. від початку року до кінця вересня видано 136.563 важних поліс з премією **1,246.852 кор.** Попередного року до кінця вересня було 111.309 важних поліс з премією 1,006.597 кор. сего року є о **25,254** поліс і**240.255 кор.** премії більше. Инші приходи Товариства (з купонів, додатків до поліс, провізиї реасекурацийної і т. д.) виносять 115·270 кор. разом мало Товариство **до кінця вересня 1,362.122 кор. приходів.**

Шкід в вересни зголошено 136 случаїв з чого 29 в послїдних днях вересня. Більші пожари були в Чернелеві 14 і в Настасові 82 повіта Тарнопільского, в Вербїжи 17 шк. пов. Рудецкого. Всїх шкід від початку року по конець вересня було 1699, з котрих 1679 вже виплачено 3 шкоди находять ся в ліквідациї а виплату 17 відшкодовань на разї з причинь правних вздержано.

Сума всїх 1699 шкід разом з коштами ліквідациї виносить 1,022.806 кор. з того 534.288 кор. припадає на реасекурацию, а **488.516 кор.** лишаєсь на власний рахунок Товариства. В р. 1903 було по конець вересня 1448 шкід на 837.282 кор. реасекурацию припадало 432.021 кор. а на власний рахунок лишалось 405.261 кор.

Фонди Товариства виносить з кінцем вересня **1,112.544 кор.** і зложені суть в цїнних паперах і вкладках.

Рахунок Товариства взаїмного кредиту „Днїстер“ у Львові

з днем 30. вересня 1904.

I. Пасива:

1. Фонд резервовий і специяльна резерва —	22.093·10
2. Фонд на ріжницю курсів — — — —	3.602·60
3. Удїли членьскі (3178 членів) — — —	127.135·14
4. Вкладки на 1706 книжочках — — — (від 1|1—904 вложило к. 750.113·85 сот. виняло к. 483.513·36 сот.	1,711.190.41
5. Кредить банковий — — — — —	53.020·—
6. Сальдо відсотків — — — — — —	58 009·73
7. Побрані кошта судові — — — —	1,014·10
8. Задержані кавциї — — — — —	5.024 55
9. Непіднята дивіденда за рік 1903 — —	3.111·02
10. Решта зиску за рік 1903 — — — —	1.349·46
Сума кор.	1,985.550·38

II. Актива:

1. Стан 2871 позичок (від 1/1 1904 удїлено кор. 194.057·— сплачено кор. 283.054·33)	1,541.825·01
2. Цїнні папери — — — — — — —	142.193·—
3. Вкладки в руских Товариствах кред. —	158.849·55
4. На рахунку біжучім — — — — —	104·000·—
5. В щадници почтовій, Відень — — —	1.865·99
6. В готівцї — — — — — — —	19.124·35
7. Ріжні дебитори — — — — — —	117·29
8. Кошта адмінїстрациї — — — —	17.575·18
Сума кор.	1,985.550·38

До набутя у 48 (1—? н.)

ШМІДА і ФОНТІНА

Чернівцї, ул. Головна Enzenberg-Hauptstr.

Як Хочете

добре і дешево купити, то удайте ся до найстаршого, найбільшого і вельми в товар заосмотреного 49 (1—? н.)

Маґазину додатків для кравців і модисток

Салямона Ґольдшміда

Чернівцї, улиця Головна ч. 6

Адвокат 43 (4—10)

Др. ТЕОДОТ ГАЛІП

відкрив і провадить

АДВОКАТСКУ КАНЦЕЛЯРІЮ

в Чернівцях, ул. божницї (Tempelgasse) 8.

Друкарня „Рускої Ради“

виконує

всїлякі роботи друкарскі

скоро і дешево.

КАНЦЕЛЯРИЯ

друкарнї товариства „Рускої Ради“

отворена

в недїлю і сьвята від 1/2 10 до 11 год. рано.

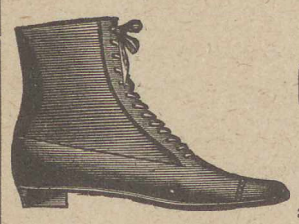

Перша буковиньска

специяльна робітня обуви і ортопедичне заведенє

ІВАНА ДІКА

абсольвента майстерского курсу ц. к. технольоґічного ремесельного музея у Відни, і заприсяженого судового знатока

поручає

ВЕЛИКИЙ СКЛАД ОБУВИ

найновійшого крою для пань, панів і дїтий.

Замовленя виготовляєть ся сейчас з заграничних шкір.

При замовленях з провінциї пожадане, аби прислати з'ужитий черевик на міру.

Чернівцї

ул. Руска II, а Філїя ул. Ратушева 17. (під „золотою Грушкою“).

7 (—)

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає Іван Захарко.

З друкарнї товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.